

והתענג בדשן

שיעור הלכתי שבועי מפי מורנו ורבנו

הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א

מו"צ ומחבר סדרת הספרים "בהלכה ובאגדה"

השיעור בימי ראשון בשעה 18:00

בבית המדרש "חזון עובדיה" דימונה

גליון 287

"והתענג בדשן נפשכם, חסו אֶתְכֶם וּלְכוּ אֵלַי, שְׁמִיעוּ וְתַחֲיוּ נְפִשְׁכֶם" (ישעיה נה ב)

"יִרְאַת ה' טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד"

חזרה בתשובה מדעות והשקפות פסולות

מעלת השותפים בפעילות הענפה והענקית הזאת. התרומות הולכות להוצאות החוברות ממש בלי ענייני מזכירות ודלק. שותפות בכל זיכוי הרבים שבמשך השנה. שני ניסים מבעלי המעשה. התגייירה בזכות חוברות "בהלכה ובאגדה". מי יכול לבקש "כתבנו בספר צדיקים"? עוצמות, יהודי אחד מציל את העולם כולו. "יעזב רשע דרכו, ואיש און מחשב־תו". חזרה בתשובה ממחשבות פסולות ומהשקפות מוטעות. גדלותו, צדקותו וענוותנותו של שאול המלך. מי שעושה חשבון לבני אדם מפסיד. ביאור נפלא מהגאון רבי יחזקאל פייבל: "וְהִי דוּד לְכָל דְּרָכּוֹ מִשְׁפִּיל וְה' עִמּוֹ, וַיֵּרָא שָׂאוֹל אֲשֶׁר הוּא מִשְׁפִּיל מֵאֵד וַיִּגְרַם מִפְּנֵי".

"אבינו מלכנו כתבנו בספר צדיקים"

א. בסייעתא דשמיא נדבר היום כמה חיזוקים מענייני דיומא. אנחנו נמצאים כבר

התפרקו בגלל הטומאה הרעה הזאת, כמה וכמה בחורים, בעוונות ירדו מטה מטה ועזבו את הכל, רק בגלל שהחזיקו את הטומאה הקשה הזאת. 'פִּי רַבִּים חֲלָלִים הָפִילָה, נִעְצָמִים כָּל הָרִגְלָה' (משלי ז כד).

ולצערנו הרב, רבים טועים לחשוב שהם יחזיקו מכשירים טמאים, ולהם לא תהיה שום תקלה. אך טעות חמורה ומרה היא בידם, כי זו דרך היצר לפתות את האדם במילים אלו: 'לך זה לא יקרה', 'לך אין מה לפחד', 'אתה לא תכשל', 'עליך זה לא ישפיע', וכיוצא בטענות שווא כאלו, עד שמפילו לרדת שחת מטה מטה. והביאו על זה משל יפה, לבעל תאוה גדול שהיה לו עדר כבשים, ובכל יום היה מבלע כבש שלם. יום אחד נמאס לכבשים שהוא מכלה בהם על ימיו ועל שמאלו, ועל כן החליטו כולם לברוח חוץ לעיר, לרעות בשדות שם. באישון לילה כשהיה זה בעל התאוה ישן, קפצו הכבשים בשקט מבעד לגדר וברחו חוץ לעיר. בקומו בבוקר כשנגלה לו הדבר, הלך אחריהם לחפשם, אך מיד כשהם ראו אותו מרוחק, ברחו ממנו יותר, כי ידעו להיכן הוא רוצה להובילם לבית השחיטה, ולא הצליח להשיגם. בעל התאוה היה קשה לו מאוד להיגמל מאכילת כבש בכל יום, וטיכס עצה לקרוא להם מרחוק בתחנונים ופיוסים, עד שבאמת הצליח לפייס כבש אחד שיבוא אליו. ויאמר לו: דע לך ידידי, שאין לך מה לפחד ממני, למה? כי אתה באמת לא 'כבש', אתה 'אריה', ומי בכלל יוכל לגעת בך? הלוואי מי שיעז לתת סכין על צווארך, אתה מיד תטרון אותו, וככה היה משהו בו ומפתה אותו שהוא 'אריה' עד שהאמין הכבש שבאמת הוא אריה, והלך עמו יחד בבטחה, וכמובן כשהגיע לביתו, ויקח את הסכין וישחטוהו. וככה עשה מאחד לאחד, אתה לא כבש, אתה נמר, איך לך מה לפחד מי יגע בך, עד שהגיע לסכין ושחט אותם אחד אחד. והנמשל: בעוונות הרבים, זו דרכו של היצר לתעתע ולעבוד על האדם, אתה אריה, אתה חזק, לך לא יקרה כלום, שום מכשיר לא יוכל להשפיע עליך, אף אחד לא יכול עליך, ובפרט אם אתה גם לומד תורה, אז איך תיפול, ואט אט האדם נופל ונופל עד שמגיע לבאר שחת. השם יצילנו.

השבת זכינו לעשות שבת שכולה תורה ב"נהריה" יע"א, והנה בשיחה שלפני ערבית של שבת, הקדוש ברוך הוא פתאום הזיז לי את הנושא והסתעפתי לדבר על המכשירים הטמאים, כמה הם הורסים כל חלקה טובה, ואמרת לי, כולנו באים לומר "סליחות", אבל עלינו להתבונן ב"ידויו", שם אנחנו אומרים: "הרהרנו הרהורים רעים", אז פעמים שאדם נכשל במראה פה ושם, השם ירחם ויציל. אבל כשחלילה וחס הוא הולך בכוונה תחילה וקונה מכשיר טמא, השם ירחם ויציל, איך יבוא בסליחות וידפוק על הבטן שלו ויאמר "הרהרנו הרהורים רעים", הרי הוא מחזיק בטומאה בפועל וצופה מראות נגעים! הרי זה ממש כדברי הגמרא במסכת תענית (טז ע"א): אמר רב אדא בר אבהו, אדם שיש בידו עבירה ומתוודה, ואינו חוזר בה, למה הוא דומה? לאדם שתופס שרץ בידו [אחד משמונה שרצים

שבת של זהירות מפגעי הטכנולוגיה. כמה משפחות התפרקו מהמכשירים הטמאים הללו. דרך היצר לפתות את האדם: 'לך זה לא יקרה', 'עליך זה לא ישפיע'. משל על בעל התאוה. דופק על הבטן בסליחות "הרהרנו הרהורים רעים", ובכיסו מכשיר טמא שצופה בו מראות נגעים! מי החליף למכשיר כשר? סיפור מחזק מאוד מבעל המעשה. 'שֹׁאֵי סִבִּיב עֵינֶיךָ וְרֹאֵי כָלֵם נִקְבְּצוּ בְּאוֹ לֶךְ'. הפצות במוקדי הסליחות ועוד. 'לְקָרָא כָלֵם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׁכֶם אֶחָד'. כמה גדלה

¹ א. אחי ורעי היקרים בשבת זו הבאה עלינו לטובה פרשת "נצבים וילך", מתארגנים הרבה הרבה בתי כנסיות ובתי מדרשות ושיבות קדושות, שהרבנים היקרים השם עליהם יחיו, ידברו על השמירה והזהירות מפגעי הטכנולוגיה, ולחזק את כל אחד ואחד שיקבל על עצמו לעשות בדק בית ולגדור גדרים וסייגים כדי לשמור את עצמו ואת בני ביתו מכל הטומאות האורבות לנו ולבני ביתנו במכשירים השונים. וכבר כמה שנים שארגון "שבת לקדשנו" מארגנים שבתות כאלו בסוף השנה כדי ש"תכלה שנה וקללותיה", ובעזרת השם יתברך נזכה ש"תחל שנה וברכותיה", שנה של קדושה והתעלות רוחנית, שנה של קירבה להשם יתברך, שנה של יראת שמים טהורה פנימית ולא חיצונית, שנה שנהיה עבדי השם נאמנים ולא זייפנים, שנה שלא רק נלבש מגבעות וחליפות בחוץ, אלא שנהיה בני תורה אמיתיים עם יראת שמים טהורה, עם פחד מהשם יתברך שצופה ומביט עלינו רגע רגע, וכמו שכותב הרמב"ם (מורה הנבוכים חלק א פרק נב): והוא יתעלה עמנו תמיד משקיף ומצייף עלינו, "אם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֵינִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נֶאֱמַר ה'!" (ירמיה כג כד), והבן זה היטב... להשריש שאנחנו תמיד לפניו יתעלה ובמושב שכינונו מהלכים. ע"ש. ואם נפנים כולנו בליבנו את הדברים הללו, אז ממילא גם אותם מסכנים שמתחבאים בחדרי חדרים עם כל מיני מכשירים טמאים, יסלדו ויבחנו וימאסו בטומאה הקשה והרעה הזאת, נפשם הטהורה והקדושה תגעל ותקוץ ותתעב את כל הקשור לסטרא אחרא הגדול הזה. וכבר שמענו כמה השבתות הללו גרמו חיזוקים גדולים במקומות רבים, ולכן חובה קדושה וגמורה על כל קהילה ועל כל ישיבה להרחיב ולחזק את חומות הקדושה שבכל אתר ואתר, ובפרט שבעוד שבועיים ימים יוצאים שוב ל"בין הזמנים". כי זה דרכו של היצר הרע למשוך את האדם בדברים שנראים לכאורה קטנטנים, של מה בכך, ומה יש בזה, עד שמקלקל ומשחית את נפשו לגמרי לגמרי.

מי שזוכר כשהיינו ילדים לפני 40 שנה, היתה טלוויזיה גדולה שמנה כמו 'מפלצת', ממש היה נראה מפחיד כזה, אמר יצר הרע, הרבה דתיים לא יכניסו את זה לבית שלהם, זה מידי מגושם ומפחיד, אז מה אעשה כדי להפיל אותם? איך אעבוד עליהם? התחכם ועשה תחבולה, עשה טלוויזיה 'דיאטה חריפה', ונשאר רק מסך דק תמים, ומתחת השלחן למטה, שם את כל החוטים והבלגן, וככה זה נראה עדין וידידותי. אך עדיין ראה היצר שישנם דתיים שלא מכניסים את המכשיר הטמא לבית שלהם. חשב חשב מה אעשה? והנה רעיון חדש, אעשה להם תרגיל, נייצר פלאפון נחמד, קטנצ'יק שנכנס לכיס, שיש בו רק שיחות טלפון, וזה מצא חן בעיני כולם, להיות נגיש ונח לדבר עם כולם בכל פינה וזווית, במקום לחכות להגיע לבית להתקשר בטלפון של פעם עם המחוגה. ואז אנשים קנו פלאפונים והתרגלו לרעיון הנחמד, עד שכבר נהיה להם קשה בלעדיו. ואז פתאום בא היצר, והכניס בפלאפון התמים הזה אינטרנט וכל מיני תועבות שבעולם, שהשם ירחם ויציל, הרבה יותר גרוע מהטלוויזיה, ובעוונות הרבים כמה וכמה נפלו מהמכשירים הטמאים הללו, כמה משפחות

שהנוגע בהם במוות, נטמא (עין ויקרא יא כט-לא), שאפילו טובל בכל מימות שבעולם, לא עלתה לו טבילה, זרקו מידו, כיון שטבל בארבעים סאה, מיד עלתה לו טבילה, שנאמר (משלי כח ג): "ומוֹדָה יַעֲזֹב יָרְחָם". ע"כ.

והנה לאחר תפילת ערבית של שבת ניגש אלי בחור שנראה מתחזק, ואמר לי, שלפני כמה חודשים ששהיתי כמה ימים ב"נהריה", דברתי באחד השיעורים בבית כנסת אחרת בגנות המכשירים הטמאים, ושאר שום היתר בעולם להחזיק את המכשיר הטמא, וגם מי שטוען שיש לו הכרח לצורכי עבודה, ונגיד לפי שיטתו שיש צדק בדבריו, הוא חייב לעשות 'מוגו' אמיתי כמו 'הדר' וכדומה כדי לחסום את כל הזהמה והטינופת וכו' וכו', ואז הוא אמר לי, שברוך השם הדברים חלחלו בו והוא נגמל מהמכשיר הטמא, ועכשיו יש לו מכשיר "כשר". ללמדך, שאל תתייחס ואל תיחלש לומר, מי ישמע לי, על מי בכלל אני אשפיע, חלילה וחס, אתה תעשה את שלך ותדבר, והקדוש ברוך הוא יעשה את שלו. וכמו שכתב רש"י (במדבר ג טו): אמר הקדוש ברוך הוא, עשה אתה את שלך ואני אעשה את שלי. ע"כ. אי אפשר לדעת איפה זה מתגלגל, ומה נעשה מזה הלאה והלאה בעם ישראל הקדושים והטהורים.

אסיים בסיפור מחזק שכתב בעל המעשה אבי הבחור מעיר הקודש "טבריה" ונשלח למערכת: הן שלי מ. למד בישיבה בבני ברק, הוא היה ממש בחור מוכשר בלימוד, ומצוין בהליכותיו. לדאבונו, הוא נקשר לכמה חברים רעים שיש להם מכשירים טמאים ומשחיתים, ויום אחד גם הוא רכש את מכשיר התועבה של הדור הנקרא "איפון", לאחר זמן קצר תפסו אותו בישיבה וסלקוהו... ניסיתי הרבה לקרב אותו וללמוד עמו תקופה, ואכן הוא שבר את האיפון והתחזק תקופה מסוימת, מלאכת הקודש לא היתה פשוטה... אך לצערי הרב, הוא קנה שוב לאחר זמן איפון, והיה מסתגר בחדרו שעות ארוכות ונופל בשאול תחתית. זה לא הן שגידלנו בבית, הוא היה נראה 'איפון' בדמות אדם. באתי אל מורי ורבי הרב חזקיה דב הכהן קוק שליט"א, וסיפרתי לו את הדברים... הרב אמר לי: קח אותי לבית שלך, אני רוצה לדבר עמו, לקחת את הרב ברכב, הרב נכנס לחדר של הן, וישב אתו עשר דקות וחיצוקו בדברים, וגם הביא לו מתנה תמונה של בבא סאלי זיע"א.

לאחר כמה ימים מביקורו של הרב, אמר לי הן: אבא, אני לא יודע מה קורה כאן, אבל הרב עשה משהו בחדר הזה, אני פשוט לא יכול לחטוא בתוך החדר מאז שהרב היה שם, גם אם יש לי רצון לעשות דבר לא טוב, יש משהו שמונע אותי ממכשול בחדר... לאחר כחצי שנה בערך, כאשר הן היה עדיין עם האיפון, הגיע יום פורים, ופתאום הגיע הן באמצע הסעודה והמשתה כאשר הוא מבוסס, ואז "נכנס יין יצא סוד", ואז גילה לעין הן המשפחה את סוד לבבו - כאשר שבר את האיפון לרסיים, כמו העגל שנעשה דק דק עד עפר, ובכה בפני כל המשפחה בכי תמרוורים, וזעק מקירות לבו שהוא רוצה לחזור בתשובה שלימה ביום הפורים הזה שהוא כמו יום הכיפורים... כאבא, הגעתי למצב שממש קנאתי בו, איך הוא זכה להתאמץ כל כך עבור התשובה.

אחר כל המחזה הנפלא הזה, הלכתי לרב וספרתי לו הכל, ושאלתי אותו, אולי כדאי שגם אני אשתה כמות גדולה של יין כמו ששתה בני, ואזכה גם אני להרהורי תשובה כל כך מופלגים. אמר לי הרב דבר נורא בזו הלשון: "זה לא בגלל היין... פשוט יש איזה יהודי שכבר כמה חודשים מתפלל עליו, והעיתוי של היין ביום פורים שהוא דומה לכיפור - זה היה הזמן של רוח הטהרה שבזאת העולם הערה עליו ממרום בזכות התפילות הללו"... מסיים האב: כאן הבנתי את גודל מסירותו של הרב עבור כל יהודי, ואפילו בשביל נער צעיר, טרח לנסוע עד אליו, לשבת עמו לשיחה אלשית, להעניק לו תמונה שתשפיע עליו קדושה, ולהעניק לו חצי שנה של תפילות עמוקות מידי יום בימום לפני אל נורא עלילה שיפתח את ליבו בטהרה. ועוד למדנו, הכישרונות וכל הדברים המיוחדים אינם ערובה לכלום, תשמרו על קשר חם עם הילדים, הרחיקו כמטחווים קשת מחברים רעים, ומכל מיני גישה למכשירים טמאים, שכולם ארוורים, כולם פסולים, כולים היפן רצון קונם, ואל תרפו מתפילה לפני השם ברוך הוא, שלא ימצא בנו ולא בזרעינו שום פגם ומום ונזכה לעובדו באמת ובתמים, אמן. עכ"ד.

ב. בחסדי השם עלינו, בְּמָה אֶקְדֶּשׁ ה', אִפְךָ לְאַלְכִי מְרוֹם (מִיכָה ו' א), כמה משמח לראות איך מתקיימת נבואת הנביא עמוס (ח"א): "הֲנִהָ יָמִים בָּאִים נָאִם ה', וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב בָּאָרֶץ, לֹא יָעֵב לֶחֶם וְלֹא יִצְמָא לְמַיִם, כִּי אִם לְשִׁמְעַת דְּבָרִי ה'", כמה צימאון יש בעם ישראל, ממש 'שְׁאִי סָבִיב עֵינַי וְרֵא יִקְלָם נִקְבְּצוּ בְּאוֹ לֵךְ' (ישעיהו ט' א), איך באים ציבור כל כך גדול 'בְּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עֲלֵי עֵין' (בראשית מט כב), לומר את ה"סליחות" בכל אתר ואתר, אם זה ב"כותל המערבי", אם בקבר "דוד המלך", בישיבת "אור החיים", ובכל עיר ועיר באים רבים רבים מאחינו התועים שעדיין לא זכו לשמור תורה ומצוות, ומוציאים את הכיפות מהכיסים ואומרים סליחות ותחנונים לפני השם יתברך. ותהילות לאל על מה שמספרים לי המפיצים על ההפצות הגדולות במקומות הנ"ל לעמך בית ישראל שמחלקים להם חוברות "ראש השנה ויום הכיפורים בהלכה ובאגדה" המקוצר [128 עמודים]. וכיון שכבר חילקו את החוברת הזאת בשנים עברו, לכן יש שאומרים להם, שכבר יש להם את החוברת והם לומדים בה ונהנים מאוד, ברוך השם. גם הם מפיצים את החוברת "שבת" המקוצר ואת החוברת "כשרות המטבח" המקוצר, ואצל ציבור הנשים גם חוברת "להיות את" המוחלפת ל-40 יום שרבים רבים נושעו על ידה בניסים גדולים ועצומים מעל הטבע ממש. וכל זה לבד מההפצות בבסיסים, בבתי הסוהר, בקניונים [בעיקר נשים מפיצות שם], בתחנות מרכזיות, תחנות רכבת, בתי רפואה, בכנסים של גדולי מזכי הרבים השם עליהם יחיו שבאים שם בעיקר מהציבור החילוני. ובעוד ועוד מקומות שמצויים שם מאחינו התועים. ממש רואים בעליל, 'וְיָמִי קִעְמָךְ יִשְׁרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ' (דברי הימים א' כ' א), על עם ישראל שכל כך רוצים עוד ועוד. וברוך השם ישנן הרבה תגובות של התפעלות וקידוש השם גדול מכל ההפצות האלו, שרואים איך איכתה את המצוי בשורנו שעדיין לא זכו לשמור תורה ומצוות, ומביאים להם חומר תורני בשפה קלה ונעימה השווה לכל נפש, ובפרט בזמן כזה שהלבבות פתוחים יותר ויותר.

תדעו לכם, הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו, לא יותר על שום יהודי, כי לא ידח ממנו נדח, ולכן הוא זורק מים טהורים, ואנחנו רואים את זה עין בעין כדברי רבי עקיבא במשנה ביומא (פ' ע"ב): "אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרים, מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים! שנאמר (חזקאל לו כה): "וְנִזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם", ואומר (ירמיה י' ג): "מִקְנֶה יִשְׂרָאֵל ה", מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל". ונאמר (חזקאל שם): "וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב חֵדֶשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם... וְנִשְׁתִּיתִי אֶת אֶשֶׁר בְּחֻקִּי תִּלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְנִשְׁתִּיתֶם... וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאֶנְכִּי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים". במה זה מתבטא שהקדוש ברוך הוא יתן לנו לב חדש ורוח חדשה? ועל זה עונה הכתוב: "וְנִשְׁתִּיתִי אֶת אֶשֶׁר בְּחֻקִּי תִּלְכוּ וּמִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְנִשְׁתִּיתֶם", שכל עם ישראל נתחזק ונשמור את המצוות, וממילא: "וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאֶנְכִּי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים". אז איך עושים שכל עם ישראל נתחזק במצוות, אם לא על ידי קירוב של עוד יהודי ועוד יהודיה. ולכן, גם המפיצים והמפיצות שלנו היקרים שמתחזקים עם קונם, באים ומראים את אהבתם להשם יתברך, ומגלים את האכפתיות שלהם מאחינו התועים, ומכתתים את רגליהם ממקום למקום לזכות את הנשמות שלהם. איזו זכות גדולה ועצומה הם זוכים, וזהו הצימאון הענק שאנחנו רואים בשטח, זה פשוט המים הטהורים שהקדוש ברוך הוא זורק כדי לטהר את ישראל.

אחי ורעי היקרים והאהובים, איך אפשר לעמוד מנגד כאשר אנו רואים את כל הצימאון האדיר שקיים בעם ישראל, וחלילה להזניח אותם ולא להשתדל ולהתאמץ עבורם כשיעור ההשתדלות שיהיו ראויים לשוב להשם יתברך, וכמו שכותב הגאון החזון איש (זוהר דעה סימן א אות ו'): **תינוק שנשבה דינו כישראל, שהוא בחזקת שאם יודיעוהו וישתדלו עמו כשיעור ההשתדלות שהוא ראוי לשוב, לא יזיד.** ע"ש. ויש מקום גדול לומר שהדברים הללו רומזים למה שאמרתי לכם כמה פעמים, מה שאמר לי האדמו"ר המלוב"ן רבי דוד חי אביחצירא שליט"א ברוח קדשו: "החוברות האלו יביאו את המשיח", ופשוט וברור בלי צל של ספק שההפצות הללו הם גם כן משיעור ההשתדלות שיהיו ראויים לשוב ולקרב את אחינו התועים. כי הרי לא כלולנו מתאים ללכת ולמסור שיחות חיזוק כדי לקרב את אחינו התינוקות שנשבו ולהתאמץ עבורם בשיעור ההשתדלות שישבו בתשובה, וגם לא תמיד הם יבואו לחיזוקים הללו, לכן בהפצת החוברות הללו "בהלכה ובאגדה" שוכתבו בשפה קלה ונעימה השווה לכל נפש, שמתאימות גם לציבור המתחילים להתעניין ביהדות, וכל שכן החוברות המקוצרות שצומצמו הרבה הלכות. הרי זה פשוט למתבונן, שזה התהליך שהקדוש ברוך הוא ישתבח שמו ויתעלה כבוד הדרו עושה בעולם, ליישר ולקרב את הלבבות של כולנו אליו, "לְקַרְא קְלָם בְּשֵׁם ה' לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶחָד" (צפניה ג טו).

הנה ביום שיש האחרון זכינו לבקר בהיכלו של האדמו"ר רבי דוד חי אביחצירא שליט"א ב"נהריה" יע"א, ובירך וחיצוק הרב כדרכו בקודש במילים חמות ומעודדות להמשיך הלאה והלאה כמה שיותר בזיכוי הרבים בהפצות וכו'. וממש דיבר דברים חזקים ביותר בענין הזיכוי הרבים של כל ההפצות לאחינו בית ישראל. ע"ש. אז כמה נחת רוח נעשה לבורא העולם אם כולנו יחד נתאמץ לפרסם את שמו יתברך יותר ויותר, כמה אפוא תגדל מעלתם של המבנים במעלת זיכוי הרבים לאחינו הרחוקים, כאשר יקחו שותפות בכל הפעילות הענפה והתורנית הזאת. הרי הדברים ידועים ומפורסמים שבסייעתא דשמיא ההפצות הללו, כספי התרומות הולכים נטו לזיכוי הרבים בשביל להפיץ עוד ועוד חוברות לכבוד השם יתברך, ולא לעשות ג'וברים לכיס של זה ולכיס של זה, חלילה וחס, 'אֶשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא דִבַּרְתִּי וְלֹא עָלְתָה עַל לְבָבִי' (ירמיה י"ט ה). וכבר הזכרנו כמה פעמים שאפילו הכסף של הדלק של המפיצים, זה על חשבונם, הם מקבלים מאיתנו "רק" את החוברות שזה עיקר ההוצאות. גם אין כאן לא משרדים ולא תחזוקה של משרדים, אפילו לא הוצאות מינימליות של חשמל, תה, קפה, חלב, נס קפה, עוגיות, וכיוצא בהם. נמצא שהזוכים להיות שותפים בהפצות של החוברות "בהלכה ובאגדה", כל תרומותיהם הולכות להוצאות החוברות ממש, ובכך הם גורפים לעצמם זכויות בלי סוף, שממיימים את כספם לחוברות שבת, טהרה, כשרות, להיות את, מועדים ועוד ועוד, לחלוקות לעמך בית ישראל בכל אתר ואתר.

ועצה טובה הייתי נותן לכל הזוכים להיות שותפים במימון ההפצות, שגורפים זכויות לאין סוף, שישמרו לב לתרום "בשמחה", שאז ירבו את זכויותיהם יותר ויותר, כמו שכתב בספר אורחות צדיקים (שער השמחה), **בעת שיעשה המצוות ישמח בליבו על שזכה להיות עבד למלך עליון, אשר בני מעלה ישתחו לו. וכן אמר דוד (תהלים קיט סב): "שֵׁשׁ אֲנִכִּי עַל אֲמֻרָתְךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֹּב רָב". וכל העושה המצוות בשמחה, שם לו שכר אלף ידות יותר ממי שהמצוות עליו למשא. ומצליח בכל דרכיו, וטוב טעמיו, ושולח הקדוש ברוך הוא רוח הקודש בקרבו, וליבו שמח, ומתמלא אהבת השם, ונפשו קשורה בגיל, ומגלה להם רזים וחיידושים של מעלה, לפי שהוא ירא השם, ברוך הוא, וישר, ונכנס הטעם בקרבו. ע"ש.** (ועין עוד בספר ראשית חכמה שער אהבה פרק יב). ואם ככה, צא וחשוב כמה שכרו של העושה בשמחה... לכן, 'אם כבר אז כבר', בואו נתרם בשמחה, באהבה, נהנה מכל פעולת מצוה, ושכרנו יוכפל פי כמה וכמה!

אז בסייעתא דשמיא אנחנו יוצאים במבצע מיוחד לשנה החדשה התשפ"ז הבאה עלינו ועל כל אחינו בית ישראל לטובה ולברכה לששון ושמחה, זכות שותפות בכל הפעילות למשך כל השנה, עם "ברכת השנה" בסך 1,800 שקל בלבד. לבד מזה, חוברת "ראש השנה ויום הכיפורים" המקוצר, חומר גדוש בחיזוקים עם תקציר ההלכות, מבצע מיוחד להפצה: 300 חוברות ב-1000 שקל בלבד. ופשוט שניתן לתרום מכספי מעשר, ואדרבה, זה "המעשר המהודר ביותר לדאוג לאחינו בשרנו שיזכו גם הם לעבוד את השם בשמחה כדת וכהלכה.

על כן, המעוניינים להביע את אהבתם הכנה והאמיתית בהשם יתברך, ולהכריע בגדול את כף הזכויות, ולזכות ל"שנה טובה ומתוקה", ניתן ליצור קשר במייל שבעמוד הראשון, או בבית: 0509-570-0509. או בהעברה: בנק הדואר סניף 01, עמותת "אפיקי מים" ח-1 8413671.

בחצי השני של חודש "אלול", בעזרת השם יתברך בעוד 12 יום בדיוק - יום הדין. [ולחברים שקוראים את העלון בשבת קודש, בעוד שבועה ימים בדיוק]. אז כמה עלינו להזדרז ולהוסיף זכויות ככל היותר כדי להכריע את הכף לזכות בעזרת השם. פעם מרן זיע"א אמר, איך אדם יבוא ויבקש מהקדוש ברוך הוא בעשרת ימי תשובה "אבינו מלכנו כתבנו בספר צדיקים", וכי הוא חושב שבאמת הוא צדיק שיש לו פנים לבקש ככה? אבל אם לפני ראש השנה הוא משתדל להתאמץ ולעשות עוד מצוה ועוד מצוה, אז בזה הוא מראה להקדוש ברוך הוא שלפחות הוא שואף להיות צדיק, אז יש לו פה לבקש שיכתב בספר צדיקים. וכמו שלימדו אותנו חז"ל הקדושים בגמרא מסכת קידושין (מ ע"ב), לעולם יראה אדם את עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר (קהלת ט יח): "חֲסֹטָא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹכָה הֶרְבֵּה", בשביל חטא יחיד שחטא, אובד ממנו טובות הרבה. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר, לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות. עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף חובה, שנאמר "חֲסֹטָא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹכָה הֶרְבֵּה", בשביל חטא יחיד שעשה זה, אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה. ע"כ. נמצא שלעולם - תמיד, צריך אדם להרגיש את עצמו שהוא "בינוני" - חציו חייב וחציו זכאי, והטעם בזה, כי אם אדם ירגיש את עצמו שהוא "צדיק", זה לא טוב, היצר הרע יגיד לו, אתה כבר צדיק, אתה לא צריך לעשות עוד מצוות, כבר יש לך גן עדן בטוה. ומאידך, אם ירגיש את עצמו "רשע", זה גם לא טוב, כי היצר יתעתע בו ויגיד לו להיפר, בין כה וכה אתה רשע, בלאו הכי גהינם מחכה לך, אז מה יתן לך אם תקיים עוד כמה מצוות, לכן יחשוב את עצמו חצי חצי, כדי שתמיד יהיה לו חשק לעשות עוד מצוה כדי להיות רוב זכויות שאז הוא "צדיק"². ועל כל פנים, כיון שהעולם נידון לפי רובו, כלומר, לפי רוב זכויות או חליה להיפר, לכן כל מי שעושה עוד מצוה אחת - הוא מכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות, כי מכיון שאני בינוני, ואתה בינוני, וכל אחד ואחד בינוני, נמצא שכל העולם כולו בינוניים, ובמצוה אחת שאתה עושה, אתה מכריע את העולם כולו לכף זכות. אבל

לציין עבור "ברכת השנה", וכל התורמים, ברכת השם עליכם (מלאכי ג'): "וְהִרְיָתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד כָּלִי דָּי", וכמו שדרשו חז"ל (שבת לב ע"ב): "עד שיבילו שפתותיכם מלומר די" ברוחני ובגשמי. ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא יערה עלינו ועל כל עמו ישראל רוח טהרה ממרום, ונזכה כולנו לשוב בתשובה שלימה, ולעובדו באמת ובתמים ובלבב שלם, אמן ואמן.

ג. מכתב שנשלח למערכת: אני לומד המון ומתחזק מהחוברות "בהלכה ובאגדה". אני גם משתדל לרכוש חוברות "בהלכה ובאגדה" כדי לחלק ולזכות את עם ישראל. במהלך קניה רגילה במכולת, הצעתי לעובד שהיה שם את החוברת "שבת בהלכה ובאגדה". הוא לקח, ועל הדרך סיפר לי שיש לו שלוש אחיות גדולות שלא מצליחות להתחתן. הוצאתי מהרכב 15 חוברות "להיות את" המקוצר. והצעתי לו שהן ילמדו בחוברת, וגם יחלקו לחברות. הוא לקח ושמח מאוד על האכפתיות. מאז לא ראיתי אותו, כי הוא לא המשיך לעבוד שם. לאחר כשנה וחצי, יצא לי להיות בעיר "באר שבע" לצורך סידורים, ניגש אלי משהו בעיניים נוצצות ואומר לי: אני אותו אחד מהמכולת שהבאת לי את החוברות, אני שמח לבשר לך, שברוך השם שלושת האחיות שלי התחתנו בשעה טובה ומוצלחת. וגם הן בעצמן רכשו חוברות נוספות של "בהלכה ובאגדה" כדי לחלק ולזכות. ע"כ.

מכתב נוסף שנשלח למערכת: אני דתי, נשוי 6 שנים, והשבוע בשעה טובה ומוצלחת - נולדה לנו בתנו הבכורה. כל הרופאים שעסקו במקרה שלנו - מגדירים את זה כ"נס" גדול. מה יהיה לאחר שלוש שנות הנישואין, הרופאים הגיעו למסקנה שככל הנראה לא יהיו לנו ילדים חס ושלום. עברו עלינו 6 שנים לא פשוטות של ריצה לרופאים, שנתנו לנו להבין שאין למה לצפות, וחבל לנו על הזמן. והנה אחד המפיצים של "בהלכה ובאגדה" הציע לנו ללמוד ולהתחזק בנושא "הטהרה", ולחזק גם יהודים נוספים. זכינו להתחזק בלימוד ההלכות, וגם קניתי 200 חוברות "הטהרה בהלכה ובאגדה" כדי לחלק לזיכוי הרבים ולעודד עוד יהודים בנושא. גם השתדלנו שיתפתו שיעורים בנושא, וברוך השם נפתחו שלשה שיעורים לנשים, החוברות חולקו למשתתפות, גם אשתי משתתפת באחד השיעורים הנפלאים האלו. והנה - השבוע ברוך השם - נולדה לנו הבת הבכורה. זכינו גם להתחזק, גם לזכות את הרבים, וגם לחבוק בת ראשונה בבריאות ובשמחה לעבודת השם. ע"כ.

מכתב נוסף מבעלת תשובה מ"נהריה": יש לי חברה גיורת שעברה גיור רציני כדת וכהלכה, ומאז היא שומרת תורה ומצוות כבר 3 שנים, עד כדי כך שעזבה את בית הוריה, והיא שוכרת דירה לעצמה, כי אי אפשר לחיות בבית אחד עם גויים, יש בעיות של כשרות, שבת וכו'. כששאלתי אותה, מה הביא אותך להתגייר? היא סיפרה לי על אמה שלה שהיא לא יהודיה, ויצא לה כמה פעמים לקבל חוברות "בהלכה ובאגדה" והניחה אותן בבית. והנה היא, הבת, התעניינה בחוברות וקראה בהן להנאתה. הן גרמו לה להרגיש שלעם היהודי יש משהו מיוחד שאין אותו לגויים. היא חשבה לעצמה: מה אני שונה מבעלי חיים? מה אני שונה מהכלב ומהחתול? הרי גם אני וגם הם נולדים, אוכלים, שותים, נהנים ובוססו מתים, ואין לחיים האלו שום משמעות. אבל מי שהוא יהודי, היא הבינה שהוא ברמה אחרת לגמרי, הוא במהות אחרת, יש לו תפקיד בעולם הזה, יש לחיים שלו משמעות גבוהה מאוד, כי הוא קיבל מהשם הנחיות והוראות ברורות מה לעשות בעולם הזה יום יום. וכך לאט לאט היא נמשכה ולמדה עוד ועוד מהחוברות עד שעברה תהליך של גיור. ע"כ.

אם חלילה עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף חובה.

איזה עוצמות יש לכל יהודי ויהודיה!!!

ב. הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ג הלכה ד) מביא את הגמרא הזאת, אבל הוא הוסיף עוד כמה מילים חזקות, תשמעו טוב את לשונו: "צריך כל אדם שיראה את עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה, וגרם לו **השחתה**. עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו **ולהם תשובה והצלה**, שנאמר (משלי י כה): "וְצַדִּיק יְסֹד עוֹלָם", זה שצדק, הכריע את כל העולם לזכות והצילו. ע"כ. מבואר מלשון הרמב"ם שיכול להיות שעל ידי עבירה אחת, הוא יכריע את העולם כולו לכף חובה, ויגרם להם חליה **השחתה**. אתם שומעים מה זה? רק על שונאי ישראל, זה חמור מאוד, על ידי עבירה אחת, אדם יכול לגרום חליה "מלחמה" או "קורונה" שהשם ירחם ויציל את כל עמו ישראל לא תקפ"ץ. ולהיפך, מידה טובה מרובה, אפשר שעל ידי מצוה אחת, אדם יגרם לכל העולם כולו **תשובה והצלה**, להינצל מאיזו גזירה חס ושלום, מי יודע איזו זכות תהיה לאדם שיקבל על עצמו איזו קבלה טובה מתוך יראת שמים טהורה, איזו מצוה רצינית שבאה עם מסירות נפש, איזו עמידה בניסיון במאמץ רציני שהתעלה על עצמו והעביר על מידותיו, ובזכותו יוכרע כל העולם כולו לכף זכות, ותהיה **תשובה והצלה גדולה לכולם**. פלא פלאות, איזה עוצמות, כמה כח יש לכל יהודי ויהודיה, פשוט להציל את העולם כולו, אלו זכויות!!!

חזרה בתשובה ממחשבות פסולות ומהשקפות מוטעות

ג. הנביא ישעיה (נה ז) אומר: "יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ, וְאִישׁ אֶן מִחֻשְׁבָּתָיו, וְיִשָּׁב אֶל ה' וְיִרְחַמְהוּ. וְאֵל אֶלְקִינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסֻלּוֹ". "יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ" - היינו אדם שעובר על איסורי לאווים מהתורה, למשל, אוכל בשר טרף, מגלח את זקנו בסכין וכדומה, הוא רשע. אבל יש משהו אחר וְאִישׁ אֶן מִחֻשְׁבָּתָיו - הוא לא רשע חלילה, אבל יש לו מחשבות פסולות⁴, השקפות מוטעות, יש לו כל מיני רעיונות שאינם נובעים מתוך יראת שמים, אלא מכל מיני חיזיונות, ומהלך הרוחות הנושבות במקומות

² מרן זיע"א היה רגיל להביא על זה משל יפה: אדם אחד בא אצל הרב ושאל אותו, יאמר לי רבנו, מה אני נחשב צדיק או רשע? אמר לו הרב, לפי מה שאני מכיר אותך, אתה חצי חצי - בינוני, לך תעשה עוד מצוה אחת ותהיה רוב זכויות - צדיק. הלך זה לשוק עם רכבו, וראה אשה זקנה עם סלים כבדים, לקח אותם מידה והסיע אותה לביתה ברכב. בא אצל הרב ואמר לו, עשית מצוה גמילות חסדים, עכשיו אני צדיק? אמר לו הרב, עכשיו אתה חצי חצי. אמר הלה, אבל לפני שעה הרב אמר לי שאני חצי חצי? אמר לו הרב, האמת שלפני שעה, היתה חסרה לך מצוה אחת כדי להיות חצי, רק לא רציתי לפגוע בך ולומר לך שרובך עוונות. לכן אמרתי לך שאתה חצי חצי, אבל עכשיו אתה באמת חצי חצי, לך תעשה עוד מצוה אחת ותהיה צדיק. הלך האיש לבית הוריו, ניקה להם את הבית, האכיל אותם, השקה אותם, וטיפל בהם כל צורכם שעה ארוכה, ובא אצל הרב: כבוד הרב עשיתי כיבוד אב ואם, עכשיו אני צדיק? אמר לו הרב: עכשיו אתה חצי חצי. אבל לפני שעה הרב אמר לי שאני חצי חצי? אמר לו הרב: האמת היא שבפעם הראשונה שבאת אלי, היו חסרות לך שתי מצוות כדי להיות חצי חצי, אך לא רציתי לפגוע בך שרובך עוונות. לכן אמרתי לך שאתה חצי חצי, אבל עכשיו אתה באמת חצי חצי, לך תעשה עוד מצוה ותהיה רוב זכויות - צדיק. הלך אותו אדם לבית המדרש וישב ועסק בתורה שעה שלימה. בא אצל הרב ואמר לו: רבנו, למדת תורה שעה שלימה, עכשיו אני צדיק? אמר לו הרב: עכשיו אתה חצי חצי. אבל למה?! הסביר לו הרב, תבין, זה שאמרנו חז"ל **לעולם** יראה אדם את עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, כדי שתמיד יאמר אני חצי חצי ויעשה עוד מצוה כדי שיחשב צדיק. תתאר לך, אם הייתי אומר לך אחרי החסד שעשית, שנהיית צדיק, וכי היית הולך לעשות כיבוד הורים! לא, אז מה גרם לך לעשות כיבוד הורים, בגלל שהבנת שאתה חצי חצי. וזה גם מה שגרם לך ללכת ללמוד תורה, כי אם היית חושב שאתה כבר צדיק, אז לא היית הולך ללמוד תורה. לכן תמיד יחשוב שעשית לו רק מצוה אחת להיות צדיק ויעשה אותה, כי אם יחשוב שחסרים לו הרבה מצוות כדי להיות צדיק, עלול הוא חס ושלום להתייאש מתחילה.

³ הגאון רבי יצחק שאנג"י [מגדולי רבני סלונקי לפני כ-270 שנה] בספרו "בארות המים" על הרמב"ם שם, מבאר את שינוי הלשון ברמב"ם שלגבי מי שחטא חטא אחד, כתב, "וגרם לו השחתה", ואילו לגבי מי שעשה מצוה אחת, כתב: "וגרם לו **ולהם תשובה והצלה**". ופירש כך, מי שחטא חטא אחד גרם לו השחתה, היינו "לעולם", ופשיטא שגם לו עצמו תהיה ההשחתה, שהרי הוא הגורם להשחתה, ובכלל "העולם" הוא, ולכן לא הוצרך להדגיש "וגרם לו **ולהם תשובה והצלה**". לא כן לגבי מי שעשה מצוה אחת, שהכריע את העולם כולו לכף זכות, הוצרך לומר "וגרם לו **ולהם תשובה והצלה**", כדי לתת לו שבח ומעלה ביתר שאת שהריהו נוטל שכר כולם, כי בזכותו ניצל כל העולם וצדיק יסוד העולם הוא, ועל שמו יקרא. עיי"ש.

⁴ וכמו שכותב הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ז הלכה ג): אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון: זנות וגזל וגניבה, אלא כשם שצריך אדם לשוב מאלו, כך הוא צריך לחפש בדעות הרעות שיש לו לשוב מן הכעס ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההיתול ומרדיפת הממון והכבוד ומרדיפת המאכלות וכיוצא בהן, מן הכל צריך לחזור בתשובה. ואילו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרוש מהן, וכן הוא אומר: "יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ, וְאִישׁ אֶן מִחֻשְׁבָּתָיו". ע"כ.

מסוימים, ומהסתכלויות של 'מה יגידו', 'מה יאמרו עלי', 'ואיך יחשיבו אותי', 'והיכן ישבצו אותי', ו'לאיזו קטגוריה אני שייך', וכיוצא במחשבות שונות ומשונות שאין רוח התורה ורוח חכמים נוחה מהן, כמו למשל שמכריחים את הבחורים לגזור את הפאות ולהתגלח דווקא, וכל כיוצא בזה, כפי שהרחבנו בשיעור הקודם. גם מזה אנחנו צריכים לחזור בתשובה, כי לנגד עינינו צריך להיות אך ורק מה רצון השם יתברך, וכבר הזכרנו בעבר (עיין גיליון 285 אות ד), שאדם שיש לו יראת שמים טהורה, הוא מחפש את האמת הצרופה, ולא מסתכל מה יגידו, ולכן גם לא אכפת לו מי אומר, כי העיקר אצלו לבדוק את האמת ולחפש את האמת, והוא הנקרא "קדוש"⁵.

"וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְּאֵר"

ד. וכבר ראינו בנביא, שעם כל גדלותו⁶ וצדקותו⁷ וענוותנותו⁸ של שאול המלך,

⁵ וכמו שהרחבנו (גיליון 285 אות ה) מדבריו של רבנו אברהם בן הרמב"ם (בהקדמה לעין עקב, במאמרו אודות דרשת חז"ל) במה שכתב על רבי יהודה הנשיא, שכאשר שמע את הראיה של חכמי אומות העולם נגד חכמי ישראל במהלך החמה בלילה, מצאה חן בעיניו הראיה שלהם, והוא הודה ואמר: "נראים דבריהם מדברינו". וכתב על זה רבנו אברהם: "ובאמת נקרא אדון זה 'רבנו הקדוש', כי האדם כשישליך מעל פניו השקר, ויקיים האמת ויכריענו לאמיתו, ויחזור בו מדעתו כשישתבאר לו הפכה, אין ספק כי 'קדוש' הוא". כי החכמים ז"ל אינם מעיינים הדעות ולא מבטיים אותם אלא מצד אמיתתם ומצד ראיותיהם, ולא מפני האומר אותו, יהיה מי שיהיה. עיי"ש. ותהילות לאל ראיתי שכבר הקדים אותו אביו הרמב"ם בהלכות קידוש החודש (פרק יז הלכה כד) שכתב כיוצא בזה, וזו לשונו הזהב: וטעם כל אלו החשבוניות, ומפני מה מוסיפים מנין זה, ומפני מה גורעים, והיאך נודע כל דבר ודבר מאלו הדברים, והראיה על כל דבר ודבר, היא חכמת התקופות והגימטריות שחיברו בה חכמי יון ספרים הרבה, והם הנמצאים עכשיו ביד החכמים, אבל הספרים שחיברו חכמי ישראל שהיו בימי הנביאים מבני יששכר, לא הגיעו אלינו, ומאחר שכל אלו הדברים בראיות ברורות הם שאין בהם דופי, ואי אפשר לאדם להרהר אחריהם, אין חוששים למחבר, בין שחיברו אותו נביאים, בין שחיברו אותם גויים, שכל דבר שנתגלה טעמו ונודעה אמיתתו בראיות שאין בהם דופי, אין סומכים על זה האיש שאמרו או שלימדו, אלא על הראיה שנתגלתה והטעם שנודע. ע"כ. "שפּתֵי תִים יִשָּׁק מְשִׁיב דְּרָגִים נְכֻחִים" (משלי כד כו).

⁶ כמו שנאמר בנביא (שמואל א ט א): "וַיְהִי אִישׁ מִבְּנֵימִין וְשֵׁמוֹ קִישׁ בֶּן אֲבִיאל בֶּן צְרוּר בֶּן בְּכוֹרֹת בֶּן אֶפְיָח בֶּן אִישׁ יְמִינִי גִבּוֹר חָיִל. וְלוֹ הָיָה בֶן וְשֵׁמוֹ שָׁאוּל בַּחוּר וְטוֹב וְאִין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ. מִשְׁכָּמוֹ וּמַעֲלָה גְבָה מִכָּל הָעָם". פלא פלאות.

⁷ הגמרא במסכת מועד קטן (טז ע"ב) שואלת על הפסוק בתהלים (א ט): "שָׁגִינוּ לְדוֹד אֲשֶׁר שָׁר לָהּ" על דְּבַר כוֹשׁ בֶּן יִמִּינִי, וכי כוש שמו, והלא שאול שמו? אלא מה כושי משונה בעורו, אף שאול משונה במעשיו. ופירש רש"י, שהיה שאול צדיק גמור. גם במסכת יומא (כב ע"ב), על הפסוק (שמואל א י א): "בֶּן שָׁנָה שָׁאוּל בְּמִלְכּוֹ", אומרים חז"ל, וכי הוא היה תינוק בן שנה כשנאמר למלך? אלא כתינוק בן שנה שלא טעם טעם חטא. עיי"ש.

⁸ כמו שראינו בספר שמואל, שבשעה שאמר לו שמואל הנביא לשאול שהשם ציוה למשוח אותו למלך, מיד ביטל את עצמו וסירב לזה, שנאמר (שמואל א ט כא): "וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר, הֲלוֹא בֶן יְמִינִי אֲנִי מְקַטְנִי שְׁבָטִי יִשְׂרָאֵל, וּמִשְׁפַּחְתִּי הַצְעֵרָה מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת שְׁבָטֵי בְנֵימִין. וְלָמָּה דְּבַרְתָּ אֵלַי כֹּדֶךְ הַזֶּה?... "וַיִּחַץ שְׁמוּאֵל אֶת פֶּה הַשָּׁמֶן וַיִּצֹק עַל רִאשׁוֹ וַיִּשְׁקָהוּ, וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי מִשְׁחָה ה' עַל נַחְתָּלוֹ לְגִידִי" (שם י א). אלא שבינתיים לא נודע הדבר לעם ישראל. והנה כשחזר שאול לאחר מכן, כתוב (שם טו): "וַיֹּאמֶר דָּוִד שָׁאוּל הִגִּידָהּ נָא לִי מָה אָמַר לָכֶם שְׁמוּאֵל? וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל דָּוִד, הֲגַד הִגִּיד לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲנָנוֹת, וְאֵת דְּבַר הַמְּלוּכָה לֹא הִגִּיד לִי אֲשֶׁר אָמַר שְׁמוּאֵל". בענווה שלו לא גילה לו שמשח אותו למלך. וגם אחר כך כשבא שמואל לעם ישראל להגיד להם על המלוכה החדשה, בתחילה הוא הטיל גורלות בין כל השבטים, כדי שלא יחשדו בו שאולי הוא החליט לבדו למלוך את שאול, כמו שנאמר (שם ס): "וַיִּקְרַב שְׁמוּאֵל אֶת כָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכַּד שְׁבֶט בְּנֵימִין. [הקריב את שמות כל השבטים לפני האורים ותומים להטיל הגורל, וַיִּלְכַּד - עלה הגורל לבני בנימין ונלכד פתקו ביד המעלה מן הקלפי. (מצודת דוד)] וַיִּקְרַב אֶת שְׁבֶט בְּנֵימִין לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, וַתִּלְכַּד מִשְׁפַּחַת הַמְּטָרִי, וַיִּלְכַּד שָׁאוּל בֶּן קִישׁ, וַיִּבְקְשֻׁהוּ וְלֹא נִמְצָא. וַיִּשְׁאָלוּ עוֹד בַּה' הֲבָא עוֹד הֵלֵם אִישׁ, וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה הוּא נִחָא אֶל הַכְּלִים. וַיִּצְרֻ וַיִּשְׁקָהוּ מִשָּׁם, וַיִּתְּצֵב בְּתוֹךְ הָעָם, וַיִּגְבֶּה מִכָּל הָעָם שְׁמוֹ שְׁמוֹ מִמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל כָּל הָעָם, הֲרָאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ ה', כִּי אִין כְּמָהוּ בְּכָל הָעָם, וַיִּרְעוּ כָּל הָעָם וַיֹּאמְרוּ וַיְהִי הַמֶּלֶךְ. אומר המדרש גתנוחא (פרשת ויקרא סימן ד), כל מי שבורח מן השררה, השררה רודפת אחריה, שאול ברח מן השררה בשעה שבא למלוך, שנאמר "וַיִּבְקְשֻׁהוּ וְלֹא נִמְצָא", [שהרי כבר אתמול משח אותו שאול למלך, ובכל זאת הוא ברח בשעה ששאול הטיל את הגורלות ולא היה בשטח]. "וַיִּשְׁאָלוּ עוֹד בַּה' הֲבָא עוֹד הֵלֵם אִישׁ", היינו, כשבאו ואמרו לו לשאול על דבר המלוכה שהוא עלה בגורל. אמר להם, אין אני ראוי למלוכה, ולכן תשאלו באורים ותומים אם ראוי אני, ואם לאו, הניחו אותי. מיד "וַיִּשְׁאָלוּ עוֹד בַּה'", ושוב החביא את עצמו עד ששאול באורים ותומים, "וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה הוּא נִחָא אֶל הַכְּלִים", כך שנו רבותינו, הכלים אלו אורים ותומים, ברח מן השררה, והשררה רדפה אחריה, שנאמר: "הֲרָאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ ה', כִּי אִין כְּמָהוּ בְּכָל הָעָם". פלא פלאות ענוותנותו של שאול.

דבר נוסף, הגמרא במועד קטן (טז ע"ב) דורשת על הפסוק (שמואל ב כג ח): "אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֵשֵׁב בְּשָׁבֶת תַּחְקֻמָּנִי רֹאשׁ הַשְּׁלִשִׁי...", יֵשֵׁב בְּשָׁבֶת - בשעה שהיה יושב דוד המלך

בסופו של דבר לא בחר בו השם להמשיך למלוך על עם ישראל, כיון שכמה פעמים הוא עשה חשבונות שונים לבני אדם 'מה יגידו', והוא לא שמע לקול השם יתברך נטו, והשם לא אהב את זה, ולכן קרע את המלכות ממנו, כי רצון השם שאל תעשה חשבונות לבני אדם, אלא תעשה חשבונות אך ורק להשם יתברך, 'מה השם יגיד עלי', 'מה השם יאמר עלי', 'איך השם יחשיב אותי', 'היכן השם ישבצו אותי', ו'לאיזו קטגוריה השם ישייך אותי'. כי כך צריכים להיות כל שאיפותינו, מאוויינו, רצוננו ומשאת נפשנו, לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו, שנזכה להתקרב לקודשא בריך הוא, לעובדו כולם שכם אחד, עבודה שלימה, עבודה תמה, ביראה ואהבה ושמחה רבה, בלי שום פניה אחרת כלל ועיקר, ואז נזכה שיאמר עלינו הפסוק (ישעיה מט א): "וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אֶתָּה, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְּאֵר". נמצא שאין שום מקום לחשבונות שונים ומשונים, כל שהם נוגדים את רצון השם, את יראת השמים הצרופה, ואת דרכם של רבותינו הקדושים המסורה לנו מדור דור.

בישיבה ללמוד את החכמים, לא היה יושב על כרים וכסתות אלא על הקרקע, לא כמו שנהג רבו עירא היאירי שהיה יושב על גבי כרים וכסתות ושונה לחכמים. וכשבאו ואמרו לו לדוד שישב על כרים וכסתות, מהענווה שלו לא הסכים. תַּחְקֻמָּנִי - אמר לו הקדוש ברוך הוא, הואיל והשפלת את עצמך, **תהא כמוני**, שאני גוזר גזירה, ואתה מבטלה. ראש השלש - תהא ראש לשלש האבות, שתלך לפניו לעולם הבא (רש"י). וכאן אומר התוספות ר"ד דבר מעניין מאוד: "ומפני שהיה שאול עניו ביותר, שלא היה רוצה לקבל המלכות, וראה דוד שהקדוש ברוך הוא אוהב את הענווה, התחיל גם הוא להתנהג בענווה". ע"כ.

⁹ כמו שראינו בספר שמואל, שלאחר שהמתין שאול לשמואל להקריב את הקרבן, וראה ששמואל לא בא, אז הקריב אותו לבדו, כמו שנאמר (א יג ח): "וַיִּזְחַל שְׁבָעַת יָמִים לְמוֹעֵד אֲשֶׁר שְׁמוּאֵל לֹא בָא שְׁמוּאֵל הִגְלִיל וַיִּפֹּץ הָעָם מֵעֵלָיו. וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַנָּשׁוּ אֵלַי הָעֵלָה וְהַשְׁלִמִים וַיַּעַל הָעֵלָה. וַיְהִי כְכַלְתוֹ לְהַעֲלוֹת הָעֵלָה, וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא, וַיֵּצֵא שָׁאוּל לִקְרָאתוֹ לִבְרָכּוֹ. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מָה עָשִׂיתָ? וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי רָאִיתִי כִּי נִפֹץ הָעָם מֵעֵלָי וְאֶתָּה לֹא בָאתָ לְמוֹעֵד הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נֹאֲסָפִים מִקָּמֶשׁ... וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שָׁאוּל, וְסָכַלְתָּ, לֹא שְׁמַרְתָּ אֶת מִצְוַת ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר צִוְּךָ, כִּי עָתָה הִכִּין ה' אֶת מַמְלַכְתְּךָ אֶל יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם. וְעָתָה מִמְּלַכְתְּךָ לֹא תָקוּם, בְּקֶשׁ ה' לֹא אִישׁ כָּלְבָבוֹ, וַיִּצְוֶהוּ ה' לְגִידִי עַל עֲמוֹ, כִּי לֹא שְׁמַרְתָּ אֶת אֲשֶׁר צִוְּךָ ה'".

עוד אנחנו רואים שכאשר יצא שאול להילחם בעמלק, הוא קיבל הוראה מפורשת משמואל הנביא בשם השם, להרוג את כל העמלקים וגם את הצאן והבקר שלהם, שנאמר (שמואל א טו א): "עָתָה לֶךְ וְהִפִּיתָ אֶת עֲמָלֶק, וְהִחְרַמְתָּם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְלֹא תִחַל מֵעַלָיו, וְהִמָּתָה מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה, מֵעַלְל וְעַד יוֹנֵק, מִשּׁוֹר וְעַד שֶׁה, מִמֶּגֶל וְעַד חֲמוֹר". אבל בפועל הוא לא הרג את הצאן והבקר, וכאשר בא שמואל והוכיחו על כך, הוא טען: "מַל הָעָם עַל מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לְמַעַן זָבַח לַה'" (שם טו), ומאז נלקחה ממנו המלוכה! כמו שנאמר (שם י): "וַיְהִי דְבַר ה' אֶל שְׁמוּאֵל לֵאמֹר, נִחְמַתִּי כִּי הִמְלַכְתִּי אֶת שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי שֶׁב מֵאַחֲרֵי וְאֵת דְּבַר לֹא הָקִים... וְעוֹד אָמַר לוֹ שְׁמוּאֵל: "וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלַל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה'. וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל... וַיִּחַץ הָעָם מֵהַשָּׁלַל צֹאן וּבָקָר רִאשִׁית הַחֵרֶם לְזִבְחַ לַה' אֱלֹקֶיךָ בַּגִּלְגָּל. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל, הַחֶפֶץ לָהּ בְּעֹלוֹת וְזָבָחִים כְּשֶׁמֶץ בְּקוֹל ה', הִנֵּה שְׁמֶעַ מִזְבֵּחַ טוֹב, לְהַקְשִׁיב מִחֲבַל אֵילִים... וַיֹּאמֶר אֱלִיזָבֵת שְׁמוּאֵל קִרְעָה אֶת מַמְלַכּוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיָךְ הַיּוֹם וְנָתַתָּה לְרֹעֶה הַטּוֹב מִמֶּךָ". אומרים חז"ל, שלקחת המלוכה משאול, לא היתה בשביל להעניש אותו, אלא תוצאה פשוטה ממעשהו. **כי אם כמלך, הוא לא פועל על פי ציוויו של השם יתברך, אלא לפי מה שהעם אומר, וכשכ-ו-ל-ם מבניים שצריך להשאיר את הצאן בחיים, הוא עושה מה ש'כולם' אומרים, והוא לא מציית לציוויו השם, אז ממילא הוא פשוט לא מתאים והוא לא ראוי להנהיג את העם!!!** כי מהו תפקידו של מנהיג? ליישר את העם, להדריך את העם, כמו שנאמר (שופטים יז א): "בְּיָמֵים הָהֵם אִין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל, אִישׁ הַיִּזְרַע בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה", ואיש העוקם בעיניו יעשה. כי כשאין דעת תורה צרופה על פי יראת שמים טהורה, אז כל אחד עושה מה שבה לו, אין מי יאמר לו מה תעשה ואין מי יאמר לו מה תפעל. אבל כשיש דעת תורה, העם מנחים ומודרכים בדרך טובה, בדרך של השם יתברך ביראת שמים טהורה, ללא דעות פוליטיות וללא כחל ושרק, אלא אך ורק נטו רצון השם יתברך, ללא נפתל ועיקש.

ובענין זה מבאר דבר נפלא ביותר הגאון רבי יחזקאל אייפל [לפני כ-200 שנה תלמידו של רבנו זלמן מוולוז'ין אחיו של רבי חיים תלמיד הגר"א] בחיבורו "מוסר השכל - לשון הזהב" על הרמב"ם (הלכות תשובה פרק ג הלכה ד): ומה יפה אף נעים בענין זה דברי רע"פ על מאמר הכתוב (שמואל א יח ד): "וַיְהִי דָוִד לְכָל דָּרָכּוֹ מִשְׁכִּיל וְה' עִמּוֹ, וַיִּרָא שָׁאוּל אֲשֶׁר הוּא מִשְׁכִּיל מְאֹד וַיִּגַּר מִכָּנִיו". וההרגש מבוואר, כי כיון שאמר על דוד שני דברים: א. שהיה "משיכיל". ב. "וה' עמו". איך אמר שראה שאול שדוד היה "משיכיל", ולא הזכיר מאומה שהיה "משיכיל"? ואין לומר שזה לא הרגיש שאול, שהרי מקודם לכן כבר אמר (שם יב): "וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי יִהְיֶה ה' עִמּוֹ"? ועוד, למה אמר שראה שאול היותו "משיכיל מאוד", והרי הכתוב לא העיד אלא שהיה לכל דרכיו "משיכיל" בלי מילת "מאוד"? אמנם ירצה כי עם היות שאול עליו השלום בחיר השם שלם מאוד, מכל מקום היה נמשך הרבה אחר מה שישפטוה שכלו נכון וישר, וזה גרם לו שנפל בטעות פעם ופעמיים. אבל דוד עליו השלום מידה אחרת היתה בו, עם כי היה לו שכל ישר, יודע דעת, ומבין מאוד ככל בני גילו, והיה לו מקום להתנהג בהשכלה על פי שכלו, מכל מקום היה נכבד ומשתעבד לבלתי נטות ימין ושמאל מרצון השם לחלוטין, והוא אמרו: "וַיְהִי דָוִד לְכָל דָּרָכּוֹ מִשְׁכִּיל", כלומר, הן אמת כי דוד היה משיכיל בעל שכל והבחנה ויודע דעת מצד עצמו שיעור מה שהיה מספיק לכל דרכיו לשיוכל להתנהג בהם כפי השכלתו, אך הוא לא כן עשה, כי אם "וה' עמו", תמיד היה רוצה שיהיה הוא יתברך דבק עמו, ומסכים לחלוטין לכל אשר יעשה, ולא באופן אחר, ובחילוף זה ראה שאול עליו השלום בעצמו, כי הנה הוא לא היתה בו מדת דוד שהיה להתנהג בעצת שכלו, אלא אדרבה הוא משיכיל מאוד עושה כל דבריו כפי מה שיישכיל וישער בידיעתו מאוד, יותר ממה שהיה ראוי, כי בזה לא היה משתעבד לציוויו השם יתברך, ולפיכך נתייאר מפני דוד, כי ראה בו מעלה זו יתירה עליו, ושאין מדתו של שאול עליו השלום רצויה לפניו יתברך. ע"כ.